Offisiell Åpning NAV Verdal 13/11-06.

Statsråd.
Fylkesmann.
Øvrige gjester.

I dagens Norge er det like mange uføretrygdede som det er arbeidstakere i industri, jordbruk og skogbruk til sammen. Antall uføretrygdede har over tid vært økende.

- Det er like mange sykemeldte som ansatte i bygge- og anleggsnæringen.
- Det er like mange på attføring og rehabilitering som ansatte i transportsektoren.
- Det er like mange på sosialhjelp som ansatte i hotell- og restaurantbransjen.
- Det er like mange AFP-pensjonister som arbeidstakere i post- og telekommunikasjon.

Alle disse bor i en kommune. – Det er dermed avgjørende viktig ikke minst for kommunesektoren hvordan disse utviklingstrekkene går og hvordan samfunnets resursbruk på disse områdene er.

Til sammen vet vi at over 700 000 mennesker i arbeidsfør alder lever på offentlige overføringer eller sykelønn fra arbeidsgiver i dagens Norge. Mange av disse skal være utenfor det ordinære arbeidslivet rett og slett fordi de har behov for det. Vi skal ikke glemme det. Men samtidig bør tallene fortelle oss at det må være rett å øke arbeidsfokuset – både av hensyn til Norge som nasjon og ikke minst av hensyn til den enkelte. Mange av disse både ville og kunne nok vært i arbeid om forholdene hadde vært lagt bedre til rette.

Verdal kommune er på ingen måte atypisk i dette bildet, og har over tid naturligvis hatt prinsipielt sett de samme utfordringer som nasjonen Norge på dette området. Når det gjelder det tunge kommunale ansvarsområdet ”Økonomisk sosialhjelp” har vår kommune tradisjonelt hatt til tider atskillig større utfordringer enn kommuner på vår størrelse normalt har.

Det er altså nokså åpenbare grunner til at landet vårt over noe tid har gjennomgått og stadig gjennomgår både den samlede ressursbruk og måten det totale velferdsarbeidet er organisert på. Ikke minst hensynet til den enkelte bruker tilsier sterkt fokus på hele sakskomplekset. Vi vet at arbeid og aktivitet gir høyere livskvalitet enn passive stønadsordninger. Derfor må både stønadsordningene og det vi kan kalle selve velferdsapparatet bygges i denne retningen.

Vi tror altså på ”arbeidslinja”, men innser samtidig naturligvis at denne ikke er svaret i alle tilfelle.

Det er nettopp denne tenkningen som er utgangspunktet for NAV Verdal. Utover våren 2002 ble det planlagt et prosjekt med bakgrunn i Verdalssamfunnets utfordringer i forhold til høy arbeidsledighet, mange sosialhjelpsmottakere, rusproblematikk og også andre sosiale utfordringer. Prosjektet ”Arbeid i Sikte” startet 01.08.02 som et samarbeid mellom daværende A-Etat, Trygdeetaten og Verdal kommune, også støttet av Departement og Direktorat.

Det var kanskje ikke helt unaturlig at en både faglig og politisk tok mål av seg til å prøve noe nytt her hos oss! Vi gjorde jo det på ganske mange områder i Verdal på denne tida.

Det må være lov å kalle dette prosjektet og og den enda mer integrerte etterfølgeren ”Arbeid og Velferd” en suksess. Gjennom høyt fokus på selvforsørging gjennom eget arbeid, gjennom grundig kartlegging av brukerne, gjennom tydelig informasjon om krav og forventninger, gjennom personlige kontrakter og handlingsplaner for den enkelte og gjennom tverrfaglig og tett oppfølging, økt brukervennlighet og tilrettelegging begynte resultatene å komme – flere gikk over fra passiv stønadsutbetaling til aktivt arbeid eller annen aktivitet. La oss kanskje si det på en annen måte: Vi begynte å få erfaring med at det går an å gjøre arbeid til et naturlig førstevalg for stadig flere. Jeg tror også det må være lov å si at vi begynte å få erfaring med hvilket potensiale det ligger i å få ”ryddet” i livsoppholdsytelsene til brukerne og ikke minst de muligheter ”en dør – tankegangen” bærer i seg: en dør inn til flere velferdstjenester, en sterkere tverrfaglig tilnærming til problemene, i utgangspunktet en saksbehandler i hvert tilfelle…..Kort sagt: Sterkere brukerfokus. Det ble ganske snart tydelig å se at den tradisjonelle organiseringen av velferdsytelsene var for fragmentert. Mer samkjørte løp for den enkelte bruker gir bedre resultater.

Et av de viktige grepene som er utprøvd hos oss er det vi kan kalle ”velferdskontraktene.” Gjennom å skrive en kontrakt med NAV-kontoret oppnår sosialklientene noe høyere stønader hvis de forplikter seg til å delta i kvalifiseringsprogrammer inn mot arbeid og/eller annen aktivitet. Erfaringene her viser at dette er motiverende.

Når jeg i dag bruker så vidt mye tid på ”Arbeid i Sikte” og ”Arbeid og Velferd” som vi har kjørt siden 2002 og de erfaringene vi har høstet gjennom disse er det selvfølgelig fordi målsettingene for NAV – reformen i det alt vesentlige er de samme som for de prosjektene som er gjennomført her i Verdal. Det var derfor naturlig å søke pilotstatus her, mange av grepene var allerede gjort og resultatene hadde begynt å melde seg. En var både faglig og politisk stadig tryggere på at en var på rett veg!

Så skal vi altså videre. For meg som Ordfører og for Verdal kommune har det vært sentralt å være meget tydelig på at Partnerskapet NAV-Verdal skal ta mål av seg til å gå utover den skisserte minimumsløsningen vi har prøvd nå i flere år. Min holdning er at pilotstatusen forplikter oss i så måte og det er på den kommunale siden vi har mulighet til å gå tyngre inn. I Samarbeidsavtalen mellom NAV-Nord-Trøndelag og Verdal kommune er ansvaret for følgende kommunale oppgaver tillagt NAV-kontoret:

- Økonomisk sosialhjelp
- Midlertidig bolig
- Tiltak og oppfølging overfor rusmiddelbrukere
- Videre vil Sosialtjenestelovens generelle bestemmelser, opplysning, råd og veiledning og rett til individuell plan, gjelde
- Psykiatrioppfølging som har selvhjelpsperspektiv og et bredt arbeidsmessig fokus.
- Deler av flyktningetjenesten og med tilsvarende fokus

På denne måten mener vi å kunne øke brukerfokuset. NAV får tilgang på en rikere og mer komplett verktøykasse. Det må være riktig, ikke minst opp mot brukere med sammensatte behov.

En så omfattende kommunal portefølje inn i NAV sier noe om Verdal kommunes ambisjonsnivå. Det gir oss også en del utfordringer på grensesnittsavklaringer opp mot den ”restportefølje” som er igjen i den kommunale organisasjonen. Det tas sikte på å avklare disse

forholdene innen 01.01.07.Verdal kommunes inngang i disse forhandlingene vil være å holde fokus på NAV-målsettingene. Det er derfor uaktuelt å legge inn eksempelvis

- Undervisning for flyktninger
- Gjennomføring av aktiviteter
- Behandling

NAV-Verdal er for øvrig med på vårt utviklingsarbeid, blant annet når det gjelder etableringen av det nye kommunale Ressurssenter Helse, Omsorg og Velferd som skal være et kommunalt virksomhetsområde i drift pr.01.01.07 og som blir det virksomhetsområdet NAV vil samhandle mest med i Verdal kommune. Vi mener dette er en god strategi for å sikre sterk samhandling framover.

I Verdal må vi også denne gangen trekke fram næringslivets bidrag for å nå de gode resultatene. Jeg tror det må være lov å si at selv med motiverte og faglig solide ansatte, med spenstige og nytenkende lokale og regionale statsetater i god timing med sentrale føringer og med en handlekraftig og forandringsvillig kommune - vi må jo si det selv – selv med alle disse faktorene på plass er næringslivets engasjement og vilje til å stille opp helt avgjørende for å lykkes. Vårt næringsliv har som vanlig stilt opp, vist engasjement, tatt noen sjanser i forhold til enkeltpersoner…..

Det er et av Verdalssamfunnets store konkurransefortrinn, dette. Vi har over år sett dette samfunnsengasjementet på en rekke områder. Ikke minst er denne inkluderende grunnholdningen framtredende i det store nasjonale pilotprosjektet ”Krafttak for inkludering” – det såkalte Verdalsprosjektet – som vi også kjører for tida, også dette under Arbeids – og Inkluderingsdepartementet. Det er ikke tilfeldig at jeg trekker fram dette prosjektet i dag – det ligger svært mye grunnleggende ”NAV-tenking” og ”NAV-metodikk” også i inkluderingsprosjektet. Det må derfor være grunn til å tro på at man vil oppnå gode synergier her.

Norge har store utfordringer foran seg i forhold til demografi og velferdssamfunnets bærekraft. Det gleder meg som Ordfører at Verdal kommune er så godt posisjonert i dette arbeidet.

Takk for oppmerksomheten!